

ΕΡ : Οι συγκυρίες αλλά και η εξωτερική πολιτική που ακολουθεί η κυβέρνηση έχουν φέρει την Ελλάδα αντιμέτωπη αυτή την στιγμή με Τουρκία, Αλβανία, και Σκόπια. Επιπλέον η κυβέρνηση δίνει την εντύπωση ότι ποντάρει για όλα στις Η.Π.Α. και υποτιμά τον παράγοντα Ευρώπη. Υπάρχει ανάγκη αναδιάταξης και επαναπροσδιορισμού της εξωτερικής πολιτικής και ως προς ποιά θέματα ;

ΑΠ : Οι εξελίξεις στα Βαλκάνια τα τελευταία χρόνια αλλά και οι γενικότερες ανακατατάξεις στο Ευρωπαϊκό σύστημα την τελευταία δεκαετία βρήκαν την Ελλάδα ανέτοιμη. Είμαστε πολύ περισσότερο απο άλλους δέσμιοι της νοοτροπίας ότι ο κόσμος χωρίζεται σε εχθρούς και φίλους, σε στρατόπεδα. Το αποτέλεσμα οι δυσκολίες στρατηγικών σχεδιασμών. Παρασυρθήκαμε σε μία πορεία βραδείας διολίσθισης στο περιθώριο των εξελίξεων.

Κάθε κρίση αντιμετωπίζεται με μια έντιμη αμυντική απάντηση για το σήμερα, παραβλέπουμε όμως ταυτόχρονα τις επιπτώσεις στο αύριο, την αποδυνάμωσή μας σε άλλα μέτωπα. Η νοοτροπία του "ανάδελφου λαού" που μάχεται με όλους σε όλα τα μέτωπα παραβλέπει ότι όλες οι αντιπαράθεσεις δεν έχουν την ίδια σημασία, ότι αναπόφευκτα συνολικές αναμετρήσεις καταλήγουν σε ήττες για μια μικρή χώρα όπως η Ελλάδα.

Στα μεταπολεμικά Βαλκάνια ουδέποτε είχαμε τόσες δυνατότητες για να διαδραματίσουμε πρωταγωνιστικό ρόλο, όσες οι σημερινές, αλλά παρ' όλα αυτά έχουμε αδυναμία να επιδράσουμε στις εξελίξεις σε μία θετική κατεύθυνση.

ΕΡ : Τι προτείνετε;

ΑΠ : Να μην χάσουμε τον στρατηγικό μας στόχο που είναι η ανάπτυξη της Ελλάδας και του Ελληνισμού, περισσότερες δυνατότητες για όλους μια καλύτερη ποιότητα ζωής, μια Ελλάδα που παίζει ρόλο ειρήνης και δημιουργίας στα Βαλκάνια. Αυτό σημαίνει δυνατότητες δράσης και πρωτοβουλιών. Αυτό σημαίνει άρση των εμποδίων επικοινωνίας με την ενδοχώρα στα Βαλκάνια.

Μακεδονία και Βόρεια Ελλάδα ασφυκτιούν, γιατί είναι αποκομμένες απο αγορές και μαραζώνουν. Αυτό θέλουμε;

Ας αναρωτηθούμε ακόμη :

Ο οικονομικός μαρασμός βοηθάει ή επιδεινώνει την αντιμετώπιση του μειονοτικού προβλήματος στην Α. Μακεδονία και Θράκη;

Οι κλειστές πόρτες στα Βόρεια συνορά μας βοηθούν ή αποδυναμώνουν την θέση μας απέναντι στην Τουρκία;

Η απουσία μας από το εμπόριο, την παραγωγή, τις υπηρεσίες αποτρέπουν ή βοηθούν την Τουρκική επιρροή και διείσδυση;

Στον χρόνο που τρέχει αναπτύσσονται σχέσεις μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Βαλκανικών και Ασιατικών χωρών πάνω στον άξονα των λεγομένων διευρωπαϊκών δικτύων. Ιδιαίτερα για την Ελλάδα και την θέση της η ευκαιρία αυτή είναι

στρατηγικής σημασίας. Πώς θα την εκμεταλλευτούμε; Με τί επιχειρήματα θα την διαπραγματευθούμε όταν τα βόρεια σύνορά μας είναι κλειστά, όταν από σταθεροποιητικός παράγοντας στα Βαλκάνια φαινόμεστε τμήμα του προβλήματος των Βαλκανίων.

Κάθε μήνας που περνάει γεννιούνται και χάνονται ευκαιρίες οικονομικής δράσης, συνεργασιών, συμμετοχής σε διευρωπαϊκές ή πολυεθνικές πρωτοβουλίες.

Είμαστε όμηροι μιας δυσμενούς εξέλιξης για τα Ελληνικά πράγματα στα Βαλκάνια. Πρέπει να την αναστρέψουμε.

ΕΡ. Με πολιτικό κόστος;

ΑΠ. Ίσως.

Αλλά τουλάχιστον να ξέρουμε το περιεχόμενο του και το ανταλλαγμά του. Να ξέρουμε ότι με την στασιμότητα το τίμημα που καταβάλουμε είναι πολύ μεγάλο, αφορά τον πρωταγωνιστικό ρόλο της Ελλάδας, την ανάπτυξη του Ελληνισμού έξω από τα σύνορά μας. Να διευκρινίσουμε τι πρέπει και μπορούμε να κερδίσουμε στη διαπραγμάτευση για να παίξουμε το ρόλο ως η πιο σημαντική δύναμη στα Βαλκάνια. Να ξέρουμε ότι ο κ. Γκλιγκόρφωφ γνωρίζει ότι η αδράνεια τον ωφελεί.

Γι' αυτό να αντιδράσουμε με ισότιμη ενεργοποίηση όλων όσων ενδιαφέρονται για επίλυση της κρίσης στα Βαλκάνια, Ευρωπαϊκή Ένωση, ΗΠΑ, ΔΑΣΕ, ΟΗΕ, ΝΑΤΟ. Ιδιαίτερα μέσα από τα όργανα της Ένωσης. Αυτοί είναι οι αυριανοί συμπαίκτες μας στα Βαλκάνια.

Τουρκία, Αλβανία και Σκόπια δεν αποτελούν ομοειδή προβλήματα. Απαιτούνται διαφορετικές στρατηγικές, διαφορετικές τακτικές.

ΕΡ. Από πού πρέπει να ξεκινήσουμε;

ΑΠ. Εντατικοποίηση της οικονομικής συνεργασίας με τις λοιπές Βαλκανικές χώρες δεν μπορεί να γίνει όταν ακόμη και με την Βουλγαρία που οι σχέσεις είναι θετικές η επικοινωνία γίνεται μόνο σε δύο σημεία.

Διατυπώνεται η άποψη ότι υπάρχει κίνδυνος ασφάλειας με την διάνοιξη περισσότερων εισόδων επικοινωνίας με Βουλγαρία. Ακόμα και αν δεχτούμε μια τέτοια ακραία εκδοχή δεν δικαιολογείται ανησυχία. Μπορούμε να βασιστούμε στην ετοιμότητα του ελληνικού στρατεύματος, τις νέες τεχνολογίες επικοινωνίας και το εδαφολογικό περιβάλλον για να περιοριστούν οι κίνδυνοι. Αν σκεφτόμαστε μόνο αυτούς θα μείνουμε μόνιμα αποκλεισμένοι από την Βαλκανική ενδοχώρα. Αλλωστε, η διεθνής εμπειρία έχει δείξει ότι δεν υπάρχει πιο αποτελεσματικό μέσο για να αντιμετωπιστούν εθνικιστικοί κίνδυνοι από την οικονομική συνεργασία και τη διαπλοκή των κοινωνιών.

Το ξετύλιγμα του "κουβαριού" των εξωτερικών μας σχέσεων πρέπει να ξεκινήσει με μια δέσμη δημιουργικών πρωτοβουλιών με την Βουλγαρία.

Ηρθε η ώρα να ρίξουμε το δικό μας ψυχολογικό "τείχος".

ΕΡ : Έχει παρατηρηθεί ότι η κυβέρνηση δεν αντιδρά με έντονο και κατηγορηματικό τρόπο απέναντι στους επώνυμους υπερεθνικιστές. Οι κατά καιρούς δηλώσεις τους τυγχάνουν μιας ιδιότυπης ασυλίας. Είναι σωστό κατά την γνώμη σας;

ΑΠ: Η σιωπή απέναντι στις υπερεθνικιστικές εξάρσεις είναι ανοχή. Η ανοχή οδηγεί σε αποδοχή και δημιουργεί δεσμεύσεις.

Χρειάζεται βεβαίως διαρκής διάλογος και επικοινωνία για να πείσουμε ότι οι υπερεθνικιστικές θέσεις οδηγούν σε αδιέξοδα, υπονομεύουν χειροπιαστά εθνικά συμφέροντα, ζημιώνουν τον ίδιο τον Ελληνισμό.

Χρειάζεται ιεράρχηση στόχων. Το Σκοπιανό ζήτημα γεννήθηκε στην μεταπολεμική ανακατάταξη, το αφήσαμε, το πληρώνουμε τώρα. Το Κυπριακό πέρασε πολλές φάσεις ευκαιριών επίλυσης. Είναι ισοδύναμα ζητήματα για μας;

Ελληνοαλβανικές σχέσεις - Ελληνοτουρκικές σχέσεις. Και οι δύο σε κρίση . Είναι ισοδύναμες για μας; Πρέπει να τις ιεραρχήσουμε και να δράσουμε ανάλογα. Να διασφαλίζουμε για τα μείζονα εθνικά ζητήματα τις καλύτερες δυνατές προϋποθέσεις αντιμετώπισής τους. Οι υπερεθνικιστές το παραβλέπουν.

ΕΡ : Ο κ. Σαμαράς δηλώνει κατηγορηματικά ότι δεν πρόκειται να ψηφίσει τον κ. Παπανδρέου για πρόεδρο της Δημοκρατίας. Το ΚΚΕ δεν βρίσκεται στην καλύτερη περίοδο των σχέσεων του με την κυβέρνηση Και ο κ. Εβερτ δηλώνει κατηγορηματικά ότι το κόμμα του δεν ψηφίζει ούτε τον κ. Παπανδρέου ούτε άλλο υποψήφιο που θα υποδείξει το ΠΑΣΟΚ. Τα στοιχεία αυτής της εικόνας μας δίνουν ότι το Μάιο θα έχουμε εκλογές.

Μπορούμε να υποθέσουμε λοιπόν ότι βρισκόμαστε ήδη σε μία ιδιότυπη προεκλογική περίοδο;

ΑΠ : Δεν γνωρίζω ποιές είναι οι πραγματικές προθέσεις των κομμάτων της αντιπολίτευσης ούτε ποιές θα είναι μετά από πέντε μήνες. Αυτό που έχει σημασία είναι η πρόθεση του πρωθυπουργού και της κυβέρνησης να εξαντλήσει την 4ετία. Αυτή είναι η εντολή του Ελληνικού λαού. Αυτή είναι η κατ' αρχήν βούληση του Συντάγματος. Πρέπει λοιπόν να προσπαθήσουμε σε αυτήν την κατεύθυνση. Το έχω ξαναπεί . Δεν είναι σωστό η προσπάθεια για υλοποίηση της κυβερνητικής πολιτικής να ματαιώνεται από συνεχείς εκλογές. Η ρύθμιση του Συντάγματος που οδηγεί στην εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας μέσω εκλογών είχε ρόλο ύπαρξης λόγω των άλλοτε αυξημένων εξουσιών του Προέδρου. Από τότε που καταργήθηκαν οι ειδικές εξουσίες δεν δικαιολογείται. Η εκμετάλλευσή της για στενές κομματικές επιδιώξεις όπως το προαναγγέλει η Ν.Δ. θα οδηγήσει σε ακόμη μεγαλύτερη αποστασιοποίηση των πολιτών από την πολιτική.

ΕΡ : Για πρώτη φορά τα δύο μεγάλα κόμματα αμφισβητούνται τόσο έντονα από ένα μεγάλο μέρος της οργανωμένης βάσης τους και των "μεσαίων" στελεχών τους. Είναι ένα φαινόμενο που εντάσσεται στο τέλος της μεταπολίτευσης, και αν ναι ποιά θα είναι η επόμενη εικόνα που θα δούμε;

ΑΠ: Οι αλλαγές που έγιναν στην εικοσαετία '74 - '94 έχουν επηρεάσει αποφασιστικά και τα ζητούμενα της κοινωνίας. Ενώ οι κοινωνίες και ο τρόπος οργάνωσής τους μεταλλάσσονται, μείζονα αιτήματα ή ανάγκες έχουν ικανοποιηθεί και νέα έχουν

ανακύψει, οι θεσμοί - και ιδίως τα κόμματα - δεν έχουν ακολουθήσει την πορεία της δικής τους μεταλλαγής.

Όσοι πολίτες διαπιστώνουν την υστέρηση αυτή αμφισβητούν ή και αποστρέφονται την πολιτική.

Αυτό που προέχει είναι να αποτρέψουμε την "αντιπολιτική κοινωνία". Αυτό σημαίνει να απόκαταστήσουμε την σχέση εμπιστοσύνης πολιτών - πολιτικής την αξιοπιστία του πολιτικού μας συστήματος. Αυτό σημαίνει να εκσυγχρονίσουμε το πολιτικό μας σύστημα και τους συντελεστές τους. Η επόμενη φάση θα είναι μία πιο έντονη σύγκρουση δυνάμεων εκσυγχρονισμού και δυνάμεων συντηρητισμού που θα παρουσιάζονται άλλοτε με δεξιό και άλλοτε με αριστερό παρονομαστή. Όσο σέρνεται αυτή η αντιπαράθεση "κερδισμένοι" - έστω περιστασιακά - θα είναι οι "αντιπολιτικοί".

ΕΡ : Η κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ έχει συμπληρώσει ένα χρόνο. Πολλοί λένε ότι η εικόνα που δίνει είναι αυτή της ακινησίας και του τέλματος. Λείπει το όραμα και κυριαρχεί, αυτό που εσείς έχετε αποκαλέσει, ο φόβος της αποτυχίας. Η δικιά σας αποτίμηση για το έργο της κυβέρνησης ποιά είναι;

ΑΠ : Πιστεύω ότι η κυβέρνηση βρίσκεται σε σωστή κατεύθυνση ως προς τους σχεδιασμούς της και τους στόχους της. Πιστεύω όμως ότι υπάρχει μερικές φορές δισταγμός για την ανάληψη βραχυπρόθεσμου πολιτικού κόστους. Αυτό μας φέρνει σε αντίθεση με τις ίδιες μας τις επιδιώξεις, με τις επιλογές που πιστεύουμε για σωστές, με τους στόχους που οραματιζόμαστε για την αυριανή Ελληνική κοινωνία. Η υστέρηση αυτή δημιουργεί σε κάποιους δυσφορία. Οι ρυθμοί ωστόσο αυτοί είναι ανατρέψιμοι. Μπορούμε και θα καταφέρουμε περισσότερα.

ΕΡ : Η Νέα Δημοκρατία εμφανίζεται με δύο τουλάχιστον πρόσωπα. Ένα αυτό υπό τον κ. Εβερτ και ένα υπό τον κ. Μητσοτάκη.

Ποιά θα είναι κατά την γνώμη σας η απόληξη αυτής της κατάστασης; Βλέπετε στο βάθος του τούνελ τη διάσπαση;

ΑΠ : Η διαμάχη στη Νέα Δημοκρατία είναι διαμάχη ενδοκομματικής εξουσίας και όχι διαμάχη πολιτικής έστω και αν εδώ ή εκεί εμφανίζονται διαφορές πολιτικής. Συνεπώς οι εξελίξεις θα κρίνονται από γεγονότα έκτακτα ή συγκυριακά που θα επηρεάζουν το παιχνίδι ισορροπιών ισχύος και εξουσίας. Είναι συνεπώς αδιάφορη.

ΕΡ. — Το εμπάργκο κατά των Σκοπίων δέχεται βολές και από τους κόλπους της κυβέρνησης αλλά και από στελέχη της αντιπολίτευσης, ήταν τελικά μια αποδοτική κίνηση για την Ελλάδα;

ΑΠ. — Πιστεύω ότι το εμπάργκο ήταν και είναι

ένα σωστό μέτρο που αποτελεί ένα χαρτί μας στη διαπραγμάτευση. Η διαπραγμάτευση πρέπει να ολοκληρωθεί το δυνατόν ταχύτερον. ]

ΕΡ.

— Θα ήθελα, τη δική σας άποψη επιγραμματικά για τρία κατά τη γνώμη μου στοιχεία που σημάδεψαν τις δημοτικές εκλογές.

Πρώτον την ήττα του Θεόδωρου Πάγκαλου.

Δεύτερον τη συνεργασία ΠΑΣΟΚ — ΣΥΝ.

Τρίτον τα υψηλά ποσοστά των λευκών και των άκυρων.

ΑΠ.

— Ο Θόδωρος Πάγκαλος έδωσε μάχη σε μια περιοχή όπου οι αντιπολιτευόμενες στο ΠΑΣΟΚ δυνάμεις έχουν μια σταθερή πλειοψηφία εδώ και καιρό.

Η ήττα του επιβεβαιώνει, όπως το συνολικό αποτέλεσμα των εκλογών, ότι οι συσχετισμοί των πολιτικών δυνάμεων παραμένουν περίπου σταθεροί.

Η συνεργασία ΠΑΣΟΚ — ΣΥΝ, παρά τις μερικές δυσκολίες που παρουσίασε, ήταν θετική για τη διαμόρφωση μιας νέας δυναμικής για το χώρο της Κεντροαριστεράς.

Η συνεργασία αυτή θα πρέπει να προχωρήσει πρώτα απ' όλα στο επίπεδο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και μετά, πιστεύω, και σε άλλους τομείς ώστε να επιτύχουμε την όσο δυνατή συσπείρωση των αντιδεξιών δυνάμεων.

Ο αριθμός των λευκών και άκυρων ψηφοδελτίων είναι και σε αυτές τις εκλογές υψηλός. Επιβεβαιώνει έτσι την τάση που έγινε έντονα φανερή και στις ευρωεκλογές.

Όλο και περισσότεροι πολίτες θέλουν να δείξουν με τον τρόπο αυτό τη δυσαρέσκειά τους και την άρνηση της πολιτικής όπως την ασκούν τα κόμματα.